

Om himlens mandat

5 Denne tekst er indeholdt i det værk, der kaldes *Shujing*, 'Den klassiske historie'. Det er en af fem bøger, der er grundpillerne i konfuciansk ideologi og undervisning. 'Den klassiske historie' er en samling af tekster, der omhandler tiden fra 2357 til 631 fvt. – altså en mytisk tid, som man kun ved lidt om med sikkerhed. Man antager, at teksterne er blevet samlet før Konfucius' tid (formentlig 551-479 fvt.), men at de senere er blevet redigeret. Denne tekst er nok skrevet kort efter 1027 fvt.

10 Teksten skal forestille at gengive førsteminister Yi Yins tale ved et tronskifte i 1753 fvt. Den afdøde konge, Cheng Tang, havde erobret magten fra det foregående dynasti, Xia. Han grundlagde det efterfølgende Shang-dynasti.

15 I den første måned af det første år ... ofrede Yi Yin til den tidligere konge og fremstillede ærbødig den kongelige arving for hans bedstefars gravmæle. Alle fyrsterne fra de adeliges områder og det kongelige område var til stede, og også alle officererne, der hver især udførte deres særlige pligter, var der for at modtage førsteministerens ordrer. Yi Yin beskrev så klart den ærværdige forfaders fuldkomne dyd som belæring af den unge konge.

20 Han sagde: Oh! Fra gammel tid udfoldede de tidligere konger af Xia deres dyd, og da kom der ingen ulykker fra Himlen. Bjergenes og flodernes ånder var alle i ro, og fuglene og dyrene, fiskene og skildpadderne nød alle deres tilværelse i overensstemmelse med deres natur. Men deres efterfølger fulgte ikke deres eksempel, og den høje Himmel sendte ulykker og handlede gennem vores hersker – som var dens foretrukne udvalgte. Angrebet på Xia kan føres tilbage til orgierne [ved hoffet]. (...)

25 Vores konge af Shang viste på glimrende måde sin overlegne visdom; Han afskaffede undertrykkelse; og millioner af mennesker skænkede ham deres hjerter. Nu skal Deres Majestæt overtage arven efter hans dyder; ... alt afhænger af, hvordan I begynder Eders regering. For at stifte kærlighed må I elske Eders slægtninge. For at skabe respekt må I respektere Eders ældre. Begyndelsen er i familien og i staten. (...)

30 Oh! Den tidligere konge begyndte med omhyggelig opmærksomhed på de bånd, der holder mennesker sammen. Han lyttede til bebrejdelser og søgte ikke at afvise dem. Han rettede sig efter de ældres visdom. Da han var i den højeste værdighed, viste han klogskab; da han var underordnet, viste han loyalitet. Han værdsatte de gode egenskaber hos de mænd, han udnævnte, og forventede ikke, at de skulle besidde ethvert talent. (...)

Han ledte flittigt efter vise mænd, der kunne hjælpe Jer, hans efterkommer og arving. Han fastlagde straffe for officerer og advarede dem, der havde myndighed, idet han sagde:

35 Hvis I vover at tillade evindeligt dans i jeres paladser og fordrukken sang i jeres værelser, så kaldes det troldmændenes vej.

Hvis I er besat af begær efter rigdom og kvinder, og hvis I hengiver Jer til driveri og jagt, så kaldes det ødselhedens vej.

Hvis I vover at foragte kloge ord, at modsætte Jer de loyale og retskafne, at holde afstand til de gamle og dydige og søger de unges selskab – så kaldes det vejen til uorden.

40 Hvis en høj adelig eller officer forfalder til en af disse tre veje ..., vil det med sikkerhed ødelægge hans familie, En minister, der ikke forsøger at rette sådanne fejl hos suverænen, skal straffes med brændemærkning.

Oh I, som nu overtager tronen, hold disse advarsler i ære for Jeres person. Tænk på dem!
45 Hellige råd af umådelig betydning, beundringsværdige ord, fremsat med kraft! Himlens veje er ikke uforanderlige: Til den, der gør det gode, sender den alle velsignelser, og til den, der gør ondt, sender den alle ulykker. Vær dydig, vær det i små ting såvel som i store, og de utallige regioner vil have grund til at glædes. Hvis I ikke er dydig, i små ting eller i store, vil det bringe ødelæggelse over Jeres forfædretempel.

50

Fra: Carl-Johan Bryld: Civilisationernes verdenshistorie, Systime, 2017